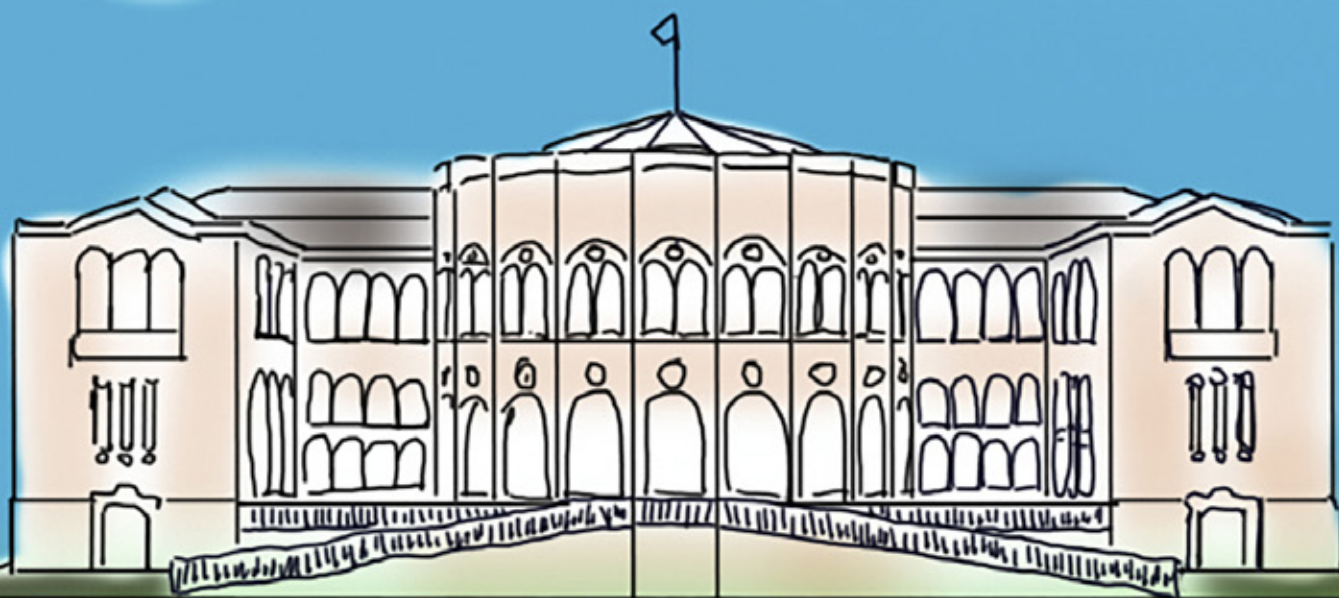

HEIS

NR 3

MONTØREN 2021

FAGFORENINGSBLAD

Chuo 21

Brukte tvang i heiskonflikten

AVSLUTTET: Regjeringen stanser heiskonflikten med tvungen lønnsnemnd. Arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten (KrF) sier at risikoen for ulykker er økende og beskriver sikkerhetssituasjonen som alvorlig.

SLUTT: Arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten (til venstre) etter mandagens møte med leder for heismontørene, Rune Larsen (i midten), og leder for tariffavdelingen i EL- og IT-forbundet, Jan O. Andersen. Regjeringen går inn for tvungen lønnsnemnd for å få slutt på den fem måneder lange fastlåste heiskonflikten.

FOTO: MORTEN HOLM, SCANPI

STREIK

Arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten (KrF) stanser heiskonflikten med tvungen lønnsnemnd.

– Statens helsetilsyn og Statens byggt tekniske etat har fulgt utviklingen løpende, men sier nå at konflikten kan få konsekvenser for sikkerheten. Etter fem måneder med konflikt, står vi overfor en uavklart og alvorlig sikkerhetssituasjon, med manglende vedlikehold og fare for

at heiser settes i gang av ukyndige personer, sier Høybråten.

Streiken startet i august i fjor med et krav om at ingen skulle få stelle med heiser i Norge på andre betingelser enn de norske heismontørene. Norske lønns- og arbeidsvilkår skulle gjelde også for utenlandsk arbeidskraft på oppdrag i Norge.

– Vi har foreløpig ikke fått melding om ulykker, men situasjonen er helt fastlåst og så alvorlig at vi ikke kunne vente lenger. Meklingsmannen ser heller ikke grunnlag for å komme med noe nytt initiativ, sier Høybråten.

Lockout

I september og november svarte arbeidsgiversiden med utestengelse av 355 heismontører, slik at 460 montører totalt var i konflikt da regjeringen grep inn mandag.

«Jeg er skuffet og forbannet»

JAN O. ANDERSEN, EL- OG IT-FORBUNDET

De streikende opprettet tidlig et eget heisselskap som tok enkelte typer oppdrag, som for eksempel fra blokker og borettslag, men ikke næringsbygg og offentlige bygg. Begge parter erkjenner derfor at behovet for vedlikehold og reparasjoner er omfattende. Det vil gå mange uker før situasjonen blir normal.

Regjeringen fremmer forslag om tvungen lønnsnemnd i statsråd fredag, slik at Stortinget kan vedta loven i begynnelsen av neste uke. Høybråten oppfordrer partene til å gjenoppta arbeidet straks, men de streikende vil vurdere dette tirsdag.

Forhandlingsleder Jan O. Andersen i EL- og IT-forbundet, der de streikende er orga-

nisert, er helt uenig i Høybråten's beskrivelse av sikkerhetssituasjonen.

Tynn begrunnelse

– Jeg er skuffet og forbannet. Sikkerhetsbegrunnelsen er faglig sett veldig tvilsom. Det hele er svært tynt. Men jeg konstaterer at NHO har nådd fram med sitt ønske om tvungen lønnsnemnd, sier Andersen.

Han har ikke endelige tall, men regner med at konflikten har kostet de fagorganiserte 10-15 millioner kroner.

EL- og IT vil tirsdag vurdere hvor raskt arbeidet skal gjenopptas. Andersen vil diskutere med heismontørene om det er nok med et varsel om bruk av tvungen lønnsnemnd

for å få arbeidet i gang igjen. Men han forsikrer at heismontørene selvsagt ikke vil aksjonere etter at loven er vedtatt i Stortinget.

Arbeidsgiversiden er fornøyd med at konflikten endelig er over. Jøn Kaasa i Heisleverandørenes Landsforbund sier at det ikke er heldig med en tvungen løsning, men at det etter fem måneders konflikt ikke syntes å være noe vei utenom.

– Det har egentlig ikke skjedd noe som helst siden august. Nå er det et veldig etterslep, ettersom det ikke er gjort noe forebyggende vedlikehold. Det er bare å se seg rundt. Vi kan vente forholdsvis normale forhold i løpet av en 14 dagers tid, men det vil nok gå en drøy måned før alle de heisene som i dag står igjen er i normal gjenge, sier Kaasa.

ONT

DEN 29. JUNI 2004 ble det brudd i tariffforhandlingene på Overenskomsten for heisfaget med foreningens krav om norsk lønn i Norge samt forhindring sosial dumping. Foreningen hadde ikke levert inn varsel om plassfratredelse, så streiken startet ikke før etter ferien den 24. august. Arbeidsgiverne var ikke sene med å svare med lockout for trolig å fremprovosere enn innngripen fra regjeringen.

Etter 14 uker med streik tok **Fremskrittspartiets** leder, Carl I. Hagen, til orde for tvungen lønnsnemnd i Stortingets spørretime. Mandag den 24. januar 2005 innkalte daværende arbeidsminister Dagfinn Høybråten, **KrF**, partene for å fortelle at det ville bli vedtatt tvungen lønnsnemnd i statsråd førstkommende fredag den 28. januar. Dette begrunnet med en mulig fare for at en uønsket hendelse skulle kunne skje når så mange heiser var uten kompetent tilsyn og vedlikehold over tid. **SV** og **Kystpartiet** var alene om å stemme imot tvungen lønnsnemnd. I ettertid har ILO kritisert regjeringens vedtak om å avslutte streiken.

Gjennom 156 dager med streik fikk HMF satt sosial dumping på dagsorden i den norske samfunnsdebatten. Kampen for kravet om norsk lønn i Norge fortsatte i klubbene.

En rapport utarbeidet av Fafo fra 2012 viser at tvungen lønnsnemnd er blitt benyttet 119 ganger mellom 1953 og 2012. Iblant gjengangerne finner vi oljesektoren, sykepleierforbundet og Norsk Kommuneforbund. Trenden er dessverre slik at det ikke har blitt færre streiker som er blitt stoppet av regjeringen på tynt grunnlag den siste tiden. Noe som truer streikeretten!

Les artikkel med tanker rundt profitt, styringsrett og voldgift (tvungen lønnsnemnd) i dette nummeret av Heismontøren.

Stem frem politikere som vil støtte opp om fagforeningene og streikeretten!

Innhold

Nr 3 – August 2021 Årgang 53

Stortingsvalget 2021

Partiene om arbeidslivspolitik. 8

Er det på tide å si morna, Erna? 14

Vil det nye Stortinget begrense EUs makt? 16

Politikk for førstegangsvelere 19

Forening, samfunn og arbeidsliv

Voldgift, eller noe. 20

Bygg og anlegg er en risikobrandsje for arbeidslivskriminalitet 22

Streiker for medbestemmelse og rettferdig lønn i Global Connect 23

GM Heis AS konkurs 24

E-heiscup 25

Oslo Plaza

Nye heiser på Oslo Plaza 26

HBV

Læringsportal for heisutdanning 30

HMS

Stem for Arbeidsmiljøloven 32

Heismontøren for 28 år siden 34

Fra sjakta 35

BLADETS ADRESSE:

HEISMONTØREN
ØSTRE AKER VEI 24, 0581 OSLO
TELEFON: 22 17 45 50 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGIT.

GRAFISK PRODUKSJON: 07 MEDIA. OPPLAG: 1300
REDAKSJONEN BLE AVSLUTTET 9. AUGUST 2021
NESTE DEADLINE: 1. NOVEMBER 2021

Fra Klassekampen i 2005. Flere andre medier hadde tilsvarende overskrifter. I foreningas historiebok «Meningsløst god» kan du lese mer om konflikten.

LEDERN HAR ORDET

Markus Hansen, leder HMF

Vel overstått sommer! Nok en annerledes sommer er over og mange har nok hatt norgesferie igjen i år pga karantenekrav ved utreise av Norge og smittesituasjonen. Stortingsvalget 2021 nærmer seg og vi står ovenfor flere valg. Det har mye å si for oss arbeidsfolk om det blir en ny rød-grønn regjering, eller en fortsatt høyrreregjering. Ikke minst for heisfagets fremtid og trusler fra EU gjennom EØS-avtalen. En av de største truslene mot arbeidslivet vi kjenner i dag, spesielt i byggebransjen, er veksten til bemanningsbransjen.

Bemanningsbransjen har stadig vekk fått flere lovkrav på seg med blant annet krav om en arbeidsplan for deres ansatte og forbud mot null-timerskontrakter. Likevel har de klart å finne nye smutthull ved å ansette folk på 5%-kontrakter. Det er på det rene at slike selskaper fortrenger faste ansatte, og utfordrer arbeidslivet slik vi kjenner det. Vi hører stadig historier om folk som organiserer seg i denne bransjen, folk som

kjemper for tariffavtale og folk som tar opp kampen for ordna forhold. Disse har «plutselig» ikke fått noe mer jobb og det er da tydelig at bedriften ikke har ønska en utvikling av en klubb og opprettelse av tariffavtale.

Heismontørene har en svært god tekst i tariffen som sier at det ikke er lov å bruke disse selskapene. Teksten ble dog utfordra av arbeidsgiverne våre i 2016 ved å hevde at teksten ikke var tillatt i henhold til EØS-avtalen. Vi forsvarte avtaleteksten og har fortsatt en god beskyttelse mot disse selskapene. Men, øvrig byggebransje har en stor andel av disse selskapene og ikke den samme beskyttelsen, og dette er en av grunnene til at heismontørene var en del av de politiske streikene i 2017 og 2018 for nettopp et forbud mot bemanningsbransjen. Det er på høy tid at vi blir kvitt disse selskapene som kun har som formål å tjene på at folk ønsker arbeid!

26. august samles byggebransjen i Oslo-området til en ny politisk streik mot bemanningsbransjen som et krav til de politiske partiene. I dag er det stort sprik mellom partiene på hvem som mener bemanningsbransjen er bra og hvem som mener de er dårlig. Det samme er det om partiene som ønsker å si opp husmannsavtalen EØS eller partier som sier at du skal få fullt fradrag for fagforeningskontingenten. Husk det når du stemmer! Godt valg! ☺

Markus

ÅTTE UKER MED STREIK

Den 16. august ble det enighet i årets lengste tariffstreik. De organiserte ved Global Connect fikk gjennomslag for ei ramme på linje med frontfaget og at det settes ned et partssammensatt utvalg som skal arbeide med selskapets lønssystem. Les mer på side 23.

40 TIMERS KURS FOR VERNEOMBUD

EL og IT avholder 40-timers kurs den 20., 21., 22. september, 7. og 8. oktober i lokalene til HMF i Oslo. Kontakt Lars Selebø, mobil 995 30 820, ved spørsmål.

POLITISK STREIK!

Bemanningsbransjen utfordrer arbeidslivet gjennom uthuling av selve fundamentet for et organisert arbeidsliv, som et reelt stillingsvern, kontroll med arbeidstiden og setter hele arbeidslivsmodellen vår i fare. Den 26. august er det politisk streik mot bemanningsbransjen. Møt opp foran Stortinget kl 14:00 og vis at du også vil uvesenet til livs.

REDAKSJONEN AUGUST 2021

REDAKTØR: TOR-ERIK LUNDBERG. I REDAKSJONEN: EDMUND BERGET, JOHNNY LEO JOHANSEN, CHRISTIAN OLSTAD, ERIK EIKEDALEN, MARTIN GRANSETH **FORSIDE:** CHRISTIAN OLSTAD

DIN STEMME TELLER – BRUK DEN!

Siden 1814 har det vært en stemmerett her til lands. Men da først begrenset til menn over 25 år som hadde bodd i Norge i minst 5 år, var eller hadde vært embetsmenn, hadde eid eller bygslet matrikulert jord i mer enn fem år, var borger eller eide fast eiendom til en viss verdi i en by. Først i 1898 ble det en allmenn stemmerett for menn og allmenn stemmerett for kvinner ved alle valg fra 1913.

Dette så sant man ikke mottok fattigstøtte, for det var ikke før i 1919 at Stortinget opphevet Grunnlovens bestemmelse om at økonomisk og sosial status ikke lenger var avgjørende for om folk fikk fulle borgerrettigheter.

Både fagbevegelsen og kvinnebevegelsen har vært avgjørende i kampen for allmenn stemmerett. De konservative motstanderne mente at arbeiderklassen ikke kunne betros stemmerett da det ville forrykke samfunnsorden og skjerpe de sosiale konfliktene. De viste til radikalismen hos arbeiderne, som sto for anti-religiøsitet, samfunnsbrytende tanker, og manglende respekt for kultur og sivilisasjon. Blant argumentene for at kvinner ikke kunne få stemmerett ble det hevdet at de var nervesvake, drevet av emosjoner og impulsivitet.

I dag betinger det at du må fylle 18 år i løpet av valgåret og være norsk statsborger for å kunne stemme ved Stortingsvalget. Allikevel var det kun 64 prosent av de mellom 20 og 24 år som benyttet seg av sin stemmerett under Stortingsvalget i 2017, og knapt 47 prosent under kommune og fylkestingsvalget to år senere. Samlet sett var det 78,2 prosent av de stemmeberettigede som benyttet seg av sin stemme under forrige Stortingsvalg.

Det finnes en rekke valgomater som guider deg gjennom de politiske valgene. Vi i redaksjonen har blant annet stilt spørsmål til partiene om hvordan de stiller seg til politiske saker som angår norsk arbeidsliv, slik at du skal være klar på valgdagen den 13. september.

La din stemme gå til politikere som snakker fagforeningenes sak, de som er imot løsarbeidersamfunnet, de som aktivt vil bekjempe arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, de som vil styrke Arbeidsmiljøloven, de som ikke vil ha profitt på velferd og de som vil ta tilbake mandatet som EU har i norsk politikk og arbeidsliv. Løsningen finner vi ikke på høyresiden i norsk politikk.

God lesning og godt valg!

Tor-Erik, redaktør

Ris, ros eller tips?

Send en epost til redaksjonen@heis.no

SCHINDLERKLUBBEN

☰ TOR-ERIK LUNDBERG

En velfortjent sommerferie er over for Schindlerklubben etter et annerledes år.

Før ferien startet klubb og bedrift opp med lokale forhandlinger. Det ble med to møter før vi tok sommerferie, med enighet om å fortsette forhandlingene etter ferien. På klubbens ønskeliste står blant annet behandlingsforsikring og et lønns-tillegg. I skrivende stund er forhandlingene ennå ikke landet.

Bedriften går så det plystrer, som Tor Moen ville sagt det. Rammeavtaler

med flere av de store entreprenørene og flere store prestisjeanlegg gir mer enn nok montasje fremover. Vi blir heller ikke arbeidsledig på service, da det er blitt tegnet flere store rammeavtaler. Aktiviteten er nok høyest i Oslo, men det er mer enn nok arbeid i de andre avdelingene også.

I år har det blitt tatt inn totalt sju læringer i Schindler. I tillegg har det etter jul og frem til nå vært en rekke ansettelser og reansettelser. Blant annet fra Thyssen, Kone, Otis, Orona og GM-heis. Dette er forsterkninger som kommer godt med.

Det har desverre ikke vært rekruttert jenter til faget i Schindler siden Karianne Bye Aarup (1987) og Kristin Stang Grøneng (1989). Men nå har Elise Ueland fått tilbud om jobb i Schindlers Oslo-avdeling. Elise jobbet tidligere som heismontør i GM, hvor hun også avla fagprøven. Vi håper dette er starten på en ny trend hvor også Schindler vil fortsette å rekruttere nye fagarbeidere av begge kjønn.

Vi ønsker de alle velkommen til klubben!

THYSSENKLUBBEN

☰ STIAN ANDERSSON ☑ TOR-ERIK LUNDBERG

Håper alle har hatt en fin sommer og har fått ladet batteriene. I TKE har det vært ganske så rolig siden sist, men vi er nesten i mål med den nye lokalavtalen. Lønnsforhandlingene ble satt på pause til etter sommeren, så lite nytt å komme med der.

Ellers vil jeg benytte sjansen til å gratulere alle våre nye montører med bestått fagbrev. Jeg vil også ønske velkommen til fem montører fra GM heis som begynte hos oss rett før ferien. Vi håper dere vil trives i det nye TKE.

Det er ikke så mye å skrive om fra oss per nå, men jeg kan nevne at TKE som konsern har satt ny salgsrekord med underskrevet avtale med det norske og tyske sjøforsvaret om produksjon av nye ubåter til Norge og Tyskland. Dette er nok ikke noe vi i Norge kommer til å merke så mye til, men et spennende prosjekt uansett.

Ønsker alle en god sommer videre!

Det har vært rolig hos den herlige gjengen fra TKE i sommer.

UNIKLUBBEN

☰ JØRGEN JENSEN

I skrivende stund er ferien over og bedriften på vei ut av sommerdvale.

Når det kommer til arbeidsmengden, er det ganske rolig for tiden. Vi skulle etter planen hatt noen prosjekter gående, men uforutsette hendelser i grunnarbeidet har ført til forsinkelser. Så da blir det vel oppstart samtidig som andre prosjekter i 2022. Etter et forholdsvis rolig år i 2021, vil nok 2022 bli mer hektisk når det kommer til montering.

Forhandlingene i Uniheis går som regel rolig for seg. Vi er ikke helt i mål enda, men vi satser på å bli ferdig i nær framtid.

Ellers så håper vi at vaksineringsprogrammet gir de resultatene alle ønsker, slik at samfunnet kan vende tilbake til en mer normal tilværelse.

Fortsatt god sensommer/høst til heisfolket.

HMF ØSTFOLD

☰ FRANK SIG HANSEN ☑ JOHNNY LEO JOHANSEN

Det har vært stille når det gjelder møtevirksomhet i avdelingen i sommer, og på grunn av korona bestemte vi oss for å utsette sommerfesten til september.

Når det gjelder arbeidsmengde ser det ut til at alle har jevnt med arbeid både på service og anlegg. Meg bekjent så har ingen bedrifter fått noen nye store oppdrag, men det kommer nok noe på «Værste» i Fredrikstad hvor det skal bygges mye fremover.

I skrivende stund er det bare to montører i avdelingen som ikke har fått ny jobb etter at GM-heis gikk konkurs.

Til sist vil jeg oppfordre alle til å stemme ved valget. Det er viktig hvis vi skal få en ny regjering.

Med dette vil jeg få ønske alle en fortsatt god sommer og høst, og et godt valg.

Frank Sig Hansen

LO MÅLING: KUN 3 AV 10 STEMMER AP

Arbeiderpartiet har mål om 50 prosent oppslutning blant LOs én million medlemmer. I en spørreundersøkelse utført av Rødt i mai havner de langt bak målet – og Rødt nærmer seg.

Her får Rødt 11 prosent blant LO-medlemmene, skriver dagbladet.no.

KJØRTE EL-SCOOTEREN NED I HEISSJAKTA

Hanne Lise (76) stupte med hodet først to meter ned i heissjakta i det kommunale leilighetskomplekset i Kristiansand. El-scooteren på 175 kilo fikk hun i ryggen. Nå reagerer både hun og sønnen på manglende oppfølging fra kommunen, skriver nrk.no. Ifølge hun selv så trykket hun som vanlig på knappen og forteller at heisdøra åpnet seg, men der var det ingen heis. Den sto i andre etasje. Kommunen mener hun selv kan ha forårsaket ulykken, med henvisning til ulykkesrapporten som konkluderer med at det ikke var noen feil med heisen. Ut fra de funnene vi finner rimer det med at el-scooteren har kjørt på heisdøra og deretter ramlet inn sier NHK. Hele saken kan leses på nrk.no.

PARTIENE OM ARBEIDSLIVSPOLITIKK

Det finnes nok av politiske saker som engasjerer og berører oss. Den ene saken utelukker ikke alltid den andre, og iblant kan saker linkes opp mot hverandre. Enten om det er privatisering av velferdstjenester, miljøpolitikk, ruspolitikk, familiepolitikk, skattepolitikk, asylpolitikk, arbeidslivspolitikk osv.

TOR-ERIK LUNDBERG ARKIV 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Det er ikke alltid like lett å forstå hva de forskjellige politiske partiene står for og hvilken ideologi som skiller partiene fra hverandre. Det finnes

nok ikke et parti som du vil være enig med i alle saker, så her gjelder det å se det store bildet og ikke stemme på bakgrunn av enkeltsaker.

Politikk handler om klassebevissthet. De borgerlige partiene får støtte fra NHO og milliardærene. Da med et ønske om å begrense fagforeninge-

Det er ikke alltid like lett å skille mellom politikken til de forskjellige partiene. Foto: Scanpix.

Bjørnar Moxnes (Rødt) har vært en tydelig stemme i bl.a. arbeidslivsspørsmål på Stortinget. Foto: Lundberg

nes innflytelse, og skattelette for de som har mest. Hvordan skal de da samtidig kunne kjempe vanlige folk og fagforeningenes sak?

Et seriøst og trygt arbeidsliv er selve bærebjelken i samfunnet. Derfor er arbeidslivspolitikk, kampen mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, styrking av yrkesfag og bevaring av lærlingordningen, faste stillinger fremfor midlertidighet og vikariat noe som bør engasjere.

Det ble en gang lovet at Norges medlemskap i EØS ikke skulle påvirke norsk politikk. Men vi ser at stadig implementering av EU-direktiver gir EU forrang over norsk lov som blant annet har en negativ innvirkning på norsk arbeidsliv. Den frie flyt av varer og tjenester har gjort det lukrativt å utnytte billig importert arbeidskraft som undergraver norsk arbeidsliv og som ellers virker ødeleggende på samfunnet. Derfor må EUs påvirkning på norsk arbeidsliv stoppes, og man må søke å finne alternative handelsavtaler til EØS.

Her kan du se hva de forskjellige partiene har svart på våre ja/nei spørsmål som berører norsk arbeidsliv. Noen av partiene har ønsket å kommentere svarene ytterligere, men siden besvarelsen kun er lagt opp til ja og nei er kun et fåtall av kommentarene tatt med.

 HVA MENER RØDT OM ...	SVAR
Gi økt myndighet til Arbeidstilsynet i kampen mot sosial dumping?	JA
Gi økt økonomisk støtte til Arbeidstilsynet?	JA
Ta lønnstyveri inn i straffeloven?	JA
Utvide solidaransvaret til også å gjelde byggherre?	JA
Gjeninnføre ordningen med kollektiv søksmålsrett?	JA
Sikre at bare fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om de mest avvikende arbeidstidsordningene?	JA
Garantere læreplass til alle unge som velger fag- eller yrkesopplæring?	JA
Jobbe aktivt for å styrke yrkesfagene?	JA
Innføre/videreføre krav om lærlinger ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om fagarbeidere ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om tariffavtale ved offentlige anbud?	JA
Gå inn for å forby bemanningsbransjen?	JA
Fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser?	JA
Gå imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse i internasjonale avtaler Norge er tilsluttet, og aktivt bruke reservasjonsmuligheten i EØS når EU-direktiver innskrenker nasjonale virkemidler mot sosial dumping eller reduserer faglige rettigheter eller velferdsordninger?	JA
Er partiet for EU?	NEI
Er partiet for EØS?	NEI
Ønsker partiet å finne en alternativ handelsavtale til EØS?	JA
Øke fagforeningsfradraget til minst det dobbelte?	JA
Gjeninnføre feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte som en varig ordning?	JA
Videreføre dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom fra dag en av sykeperioden for alle arbeidstakere, uavhengig av stillingsstørrelse?	JA

Rødt legger til at for å få tilbake et arbeidsliv som er noenlunde seriøst må man ta et oppgjør med bemanningsbransjen og sosial dumping. Fagforeningers makt må styrkes for å vinne kampen!

SV MENER SV OM ...	SVAR
Gi økt myndighet til Arbeidstilsynet i kampen mot sosial dumping?	JA
Gi økt økonomisk støtte til Arbeidstilsynet?	JA
Ta lønnstyveri inn i straffeloven?	JA
Utvide solidaransvaret til også å gjelde byggherre?	JA
Gjeninnføre ordningen med kollektiv søksmålsrett?	JA
Sikre at bare fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om de mest avvikende arbeidstidsordningene?	JA
Garantere læreplass til alle unge som velger fag- eller yrkesopplæring?	JA
Jobbe aktivt for å styrke yrkesfagene?	JA
Innføre/videreføre krav om lærlinger ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om fagarbeidere ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om tariffavtale ved offentlige anbud?	JA
Gå inn for å forby bemanningsbransjen?	JA
Fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser?	JA
Gå imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse i internasjonale avtaler Norge er tilsluttet, og aktivt bruke reservasjonsmuligheten i EØS når EU-direktiver innskrenker nasjonale virkemidler mot sosial dumping eller reduserer faglige rettigheter eller velferdsordninger?	JA
Er partiet for EU?	NEI
Er partiet for EØS?	NEI
Ønsker partiet å finne en alternativ handelsavtale til EØS?	JA
Øke fagforeningsfradraget til minst det dobbelte?	JA
Gjeninnføre feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte som en varig ordning?	JA
Videreføre dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom fra dag en av sykeperioden for alle arbeidstakere, uavhengig av stillingsstørrelse?	JA

SV legger til at sterke fagforeninger, faglige rettigheter, lønnsutjevning, faste og hele stillinger er oppskriften på et seriøst arbeidsliv. SV vil avskaffe bemanningsbransjen, bekjempe sosial dumping, reversere svekkelsene av arbeidsmiljøloven og bekjempe arbeidsledigheten.

Vil den generelle adgangen til å midlertidig ansette bli fjernet dersom det borgerlige flertallet må gå av? Foto: Lundberg

Den frie flyt av varer og tjenester har gjort det lukrativt å utnytte billig importert arbeidskraft som undergraver norsk arbeidsliv. Det er verdt å merke seg hvilke parti som er mot EU og EØS. Foto: Nei til EU.

HVA MENER ARBEIDERPARTIET OM ...	SVAR
Gi økt myndighet til Arbeidstilsynet i kampen mot sosial dumping?	JA
Gi økt økonomisk støtte til Arbeidstilsynet?	JA
Ta lønnstyveri inn i straffeloven?	JA
Utvide solidaransvaret til også å gjelde byggherre?	JA
Gjeninnføre ordningen med kollektiv søksmålsrett?	JA
Sikre at bare fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om de mest avvikende arbeidstidsordningene?	JA
Garantere læreplass til alle unge som velger fag- eller yrkesopplæring?	JA
Jobbe aktivt for å styrke yrkesfagene?	JA
Innføre/videreføre krav om lærlinger ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om fagarbeidere ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om tariffavtale ved offentlige anbud?	JA
Gå inn for å forby bemanningsbransjen?	JA
Fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser?	JA
Gå imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse i internasjonale avtaler Norge er tilsluttet, og aktivt bruke reservasjonsmuligheten i EØS når EU-direktiver innskrenker nasjonale virkemidler mot sosial dumping eller reduserer faglige rettigheter eller velferdsordninger?	JA
Er partiet for EU?	UAVKLART*
Er partiet for EØS?	JA
Ønsker partiet å finne en alternativ handelsavtale til EØS?	NEI
Øke fagforeningsfradraget til minst det dobbelte?	JA
Gjeninnføre feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte som en varig ordning?	JA
Videreføre dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom fra dag en av sykeperioden for alle arbeidstakere, uavhengig av stillingsstørrelse?	JA

* I Arbeiderpartiets partiprogram står det at partiets syn er at medlemskap i EU gir en politisk innflytelse og deltakelse som ikke ivaretas gjennom EØS-avtalen. En eventuell søknad om medlemskap vil være gjenstand for ny landsmøtebehandling i Arbeiderpartiet.

HVA MENER SENTERPARTIET OM ...	SVAR
Gi økt myndighet til Arbeidstilsynet i kampen mot sosial dumping?	JA
Gi økt økonomisk støtte til Arbeidstilsynet?	JA
Ta lønnstyveri inn i straffeloven?	JA
Utvide solidaransvaret til også å gjelde byggherre?	JA
Gjeninnføre ordningen med kollektiv søksmålsrett?	JA
Sikre at bare fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om de mest avvikende arbeidstidsordningene?	JA
Garantere læreplass til alle unge som velger fag- eller yrkesopplæring?	JA
Jobbe aktivt for å styrke yrkesfagene?	JA
Innføre/videreføre krav om lærlinger ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om fagarbeidere ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om tariffavtale ved offentlige anbud?	JA
Gå inn for å forby bemanningsbransjen?	NEI*
Fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser?	JA
Gå imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse i internasjonale avtaler Norge er tilsluttet, og aktivt bruke reservasjonsmuligheten i EØS når EU-direktiver innskrenker nasjonale virkemidler mot sosial dumping eller reduserer faglige rettigheter eller velferdsordninger?	JA
Er partiet for EU?	NEI
Er partiet for EØS?	NEI
Ønsker partiet å finne en alternativ handelsavtale til EØS?	JA
Øke fagforeningsfradraget til minst det dobbelte?	NEI*
Gjeninnføre feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte som en varig ordning?	JA
Videreføre dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom fra dag en av sykeperioden for alle arbeidstakere, uavhengig av stillingsstørrelse?	JA

* SP kommenterer at bemanningsbyråer kun skal benyttes når det er snakk om reelle vikariater, korttidsengasjement eller spesialiserte funksjoner der ordinære faste stillinger er vanskelige å opprette. Når det gjelder fagforeningsfradraget, så ønsker de å øke fradraget uten å binde seg til et beløp.

 HVA MENER MILJØPARTIET DE GRØNNE OM ...	SVAR
Gi økt myndighet til Arbeidstilsynet i kampen mot sosial dumping?	JA
Gi økt økonomisk støtte til Arbeidstilsynet?	JA
Ta lønnstyveri inn i straffeloven?	JA
Utvide solidaransvaret til også å gjelde byggherre?	JA
Gjeninnføre ordningen med kollektiv søksmålsrett?	JA
Sikre at bare fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om de mest avvikende arbeidstidsordningene?	JA
Garantere læreplass til alle unge som velger fag- eller yrkesopplæring?	JA
Jobbe aktivt for å styrke yrkesfagene?	JA
Innføre/videreføre krav om lærlinger ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om fagarbeidere ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om tariffavtale ved offentlige anbud?	UAVKLART
Gå inn for å forby bemanningsbransjen?	NEI
Fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser?	JA
Gå imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse i internasjonale avtaler Norge er tilsluttet, og aktivt bruke reservasjonsmuligheten i EØS når EU-direktiver innskrenker nasjonale virkemidler mot sosial dumping eller reduserer faglige rettigheter eller velferdsordninger?	JA
Er partiet for EU?	UAVKLART
Er partiet for EØS?	JA
Ønsker partiet å finne en alternativ handelsavtale til EØS?	UAVKLART
Øke fagforeningsfradraget til minst det dobbelte?	NEI
Gjeninnføre feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte som en varig ordning?	UAVKLART
Videreføre dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom fra dag en av sykeperioden for alle arbeidstakere, uavhengig av stillingsstørrelse?	JA

MDG sier de vil sikre et anstendig arbeidsliv med aktive arbeidslivsorganisasjoner, en sterk arbeidsmiljølov og der trepartssamarbeidet er sentralt. Vi verner om grunnleggende rettigheter som fast ansettelse og innflytelse over egne arbeidsvilkår.

 HVA MENER KRISTELIG FOLKEPARTI OM ...	SVAR
Gi økt myndighet til Arbeidstilsynet i kampen mot sosial dumping?	JA
Gi økt økonomisk støtte til Arbeidstilsynet?	JA
Ta lønnstyveri inn i straffeloven?	JA
Utvide solidaransvaret til også å gjelde byggherre?	UAVKLART
Gjeninnføre ordningen med kollektiv søksmålsrett?	NEI
Sikre at bare fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om de mest avvikende arbeidstidsordningene?	NEI
Garantere læreplass til alle unge som velger fag- eller yrkesopplæring?	JA
Jobbe aktivt for å styrke yrkesfagene?	JA
Innføre/videreføre krav om lærlinger ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om fagarbeidere ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om tariffavtale ved offentlige anbud?	JA
Gå inn for å forby bemanningsbransjen?	NEI
Fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser?	NEI*
Gå imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse i internasjonale avtaler Norge er tilsluttet, og aktivt bruke reservasjonsmuligheten i EØS når EU-direktiver innskrenker nasjonale virkemidler mot sosial dumping eller reduserer faglige rettigheter eller velferdsordninger?	UAVKLART
Er partiet for EU?	NEI
Er partiet for EØS?	JA
Ønsker partiet å finne en alternativ handelsavtale til EØS?	NEI
Øke fagforeningsfradraget til minst det dobbelte?	NEI*
Gjeninnføre feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte som en varig ordning?	NEI
Videreføre dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom fra dag en av sykeperioden for alle arbeidstakere, uavhengig av stillingsstørrelse?	JA

* Krf kommenterer at de går inn for å øke fagforeningsfradraget, men binder seg ikke til en dobling av beløpet. Videre står de fast ved at midlertidige ansettelser bør være mulig når arbeidets art er midlertidig.

 HVA MENER HØYRE OM ...	SVAR
Gi økt myndighet til Arbeidstilsynet i kampen mot sosial dumping?	JA
Gi økt økonomisk støtte til Arbeidstilsynet?	JA
Ta lønnstyveri inn i straffeloven?	JA
Utvide solidaransvaret til også å gjelde byggherre?	NEI
Gjeninnføre ordningen med kollektiv søksmålsrett?	NEI
Sikre at bare fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om de mest avvikende arbeidstidsordningene?	NEI
Garantere læreplass til alle unge som velger fag- eller yrkesopplæring?	NEI
Jobbe aktivt for å styrke yrkesfagene?	JA
Innføre/videreføre krav om lærlinger ved offentlige anbud?	JA
Innføre/videreføre krav om fagarbeidere ved offentlige anbud?	NEI
Innføre/videreføre krav om tariffavtale ved offentlige anbud?	NEI
Gå inn for å forby bemanningsbransjen?	NEI
Fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser?	NEI
Gå imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse i internasjonale avtaler Norge er tilsluttet, og aktivt bruke reservasjonsmuligheten i EØS når EU-direktiver innskrenker nasjonale virkemidler mot sosial dumping eller reduserer faglige rettigheter eller velferdsordninger?	NEI*
Er partiet for EU?	JA
Er partiet for EØS?	JA
Ønsker partiet å finne en alternativ handelsavtale til EØS?	NEI
Øke fagforeningsfradraget til minst det dobbelte?	NEI
Gjeninnføre feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte som en varig ordning?	NEI
Videreføre dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom fra dag en av sykeperioden for alle arbeidstakere, uavhengig av stillingsstørrelse?	JA

* Høyre kommenterer: «Høyre har vært og er tydelig imot EUs minstelønnsdirektiv, fordi vi mener lønnsdannelsen skal være mellom partene som i dag. Internasjonale avtaler kan innskrenke på ett område og åpne for andre løsninger på andre områder. Høyre vil alltid søke de løsningene som passer det norske arbeidslivet og trepartsmodellen best.»

 HVA MENER FREMSKRITTS-PARTIET OM ...	SVAR
Gi økt myndighet til Arbeidstilsynet i kampen mot sosial dumping?	JA
Gi økt økonomisk støtte til Arbeidstilsynet?	JA
Ta lønnstyveri inn i straffeloven?	JA*
Utvide solidaransvaret til også å gjelde byggherre?	UAVKLART
Gjeninnføre ordningen med kollektiv søksmålsrett?	NEI
Sikre at bare fagforeninger med innstillingsrett kan inngå avtale om de mest avvikende arbeidstidsordningene?	NEI
Garantere læreplass til alle unge som velger fag- eller yrkesopplæring?	UBESVART
Jobbe aktivt for å styrke yrkesfagene?	UBESVART
Innføre/videreføre krav om lærlinger ved offentlige anbud?	UBESVART
Innføre/videreføre krav om fagarbeidere ved offentlige anbud?	UBESVART
Innføre/videreføre krav om tariffavtale ved offentlige anbud?	UBESVART
Gå inn for å forby bemanningsbransjen?	NEI
Fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser?	NEI
Gå imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse i internasjonale avtaler Norge er tilsluttet, og aktivt bruke reservasjonsmuligheten i EØS når EU-direktiver innskrenker nasjonale virkemidler mot sosial dumping eller reduserer faglige rettigheter eller velferdsordninger?	JA
Er partiet for EU?	NEI
Er partiet for EØS?	JA
Ønsker partiet å finne en alternativ handelsavtale til EØS?	**
Øke fagforeningsfradraget til minst det dobbelte?	NEI
Gjeninnføre feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte som en varig ordning?	NEI
Videreføre dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom fra dag en av sykeperioden for alle arbeidstakere, uavhengig av stillingsstørrelse?	JA

** «Vi mener EØS-avtalen ikke er tilstrekkelig tilpasset norske behov. Vi ønsker derfor å reforhandle deler av den for å sikre norsk suverenitet i flere viktige spørsmål». *På spørsmål om å få lønnstyveri inn i straffeloven, så hevder de at dette ble skjerpet inn før sommeren.

ER DET PÅ TIDE Å SI MORNA, ERNA?

Etter åtte år med Erna Solberg ved roret, tar vi oss tid til å se tilbake på hvor mye den borgerlige regjeringen har rota det til for «folk flest».

ERIK EIKEDALEN NINA ALDIN THUNE (WIKIMEDIA)

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Fra 2005 til 2013 var det Arbeiderpartiet (Ap), Sosialistisk Venstreparti (SV) og Senterpartiet (Sp) som styrte den norske skuta, og mange trodde nok at de ville fortsette med det i noen år til. Men slik gikk det ikke. Stoltenbergs andre regjering dreide stadig lenger mot høyre, og folket var klare for endring. Sammen med partiet Høyre, gjorde populistene i Fremskrittspartiet (Frp) et brakvalg i 2013, ved å blant annet erklære seg som partiet for «folk flest». Folket beit på, og resten er historie. Da var det «Morna, Jens!» fra Siv Jensen, og en ny borgerlig regjering tok over styringa.

Mandag 30. september 2013 stod Venstre-leder Trine Skei Grande, Kristelig Folkeparti (KrF)-leder Knut Arild Hareide, Høyre-leder Erna Solberg og Frp-leder Siv Jensen glisende ved siden av hverandre og underskrev den borgerlige samarbeidsavtalen. Solberg erklærte dagen som historisk, og påpekte at det aldri før hadde eksistert et så bredt samarbeid på det hun kalte ikke-sosialistisk side. De borgerlige

Erna Solberg. Høyre har alltid vært arbeidsgivernes parti.

partiene gikk til valg på å øke privatiseringen, bruke mer oljepenger, og bedre beredskapen og infrastrukturen i landet vårt. Antall byråkrater, asylsøkere, innvandrere og avgifter skulle ned. Og bensin, alkohol og røyk skulle bli billigere.

Og vi fikk som bestilt: Innvandringspolitikken ble strammet inn, dog ikke like markant som Frp hadde håpet på. I løpet av de fire første åra i regjering gjorde Solberg og gjengen reglene for permanent oppholdstillatelse og familieinnvandring strengere. De gjorde det lettere

å bortvise asylsøkere på grensa, og å tilbakekalle oppholdstillatelse etter ferier i hjemlandet. Alt mens flyktningkrisen i Middelhavet pågikk for fullt.

Skatteletter ble også lovet, og her har de levert i milliardklassen – særlig Høyres milliardersponsor har kommet godt ut av disse lettelsene. I tillegg fjernet de arveavgiften og reduserte formueskatten.

Med gladgutten Bård Hoksrud i front, fikk de også gjennomført en vannscooter-revolusjon.

NEDTURENE

Men det har ikke bare vært en dans på roser for det borgerlige samarbeidet. Frp gikk høyt ut i valgkampen i 2013, og proklamerte at de ønsket et fullstendig bompengefritt veinett i Norge. Her har de feilet massivt. Per i dag er det nå flere bomstasjoner i Norge enn det var før Frp fikk makta – og som konsekvens av dette har vi også fått rekordmange anti-bompengepartier på kjøpet.

Og mens antall asylsøkere ble færre, gikk det ikke like bra med å kvitte seg med byråkratene – i dag er antallet byråkrater høyere enn når regjeringen tiltrådte.

Frp har også gått hardt ut mot eiendomsskatten, og lovet lenge å fjerne denne dersom de fikk sitte i regjering. Antall kommuner med eiendomsskatt har de siste årene økt.

Og heller ikke alkohol og tobakk har de klart å gjøre billigere – tvert imot har avgiftene økt i takt med prisstigningen de siste åtte årene.

ARVEN ETTER ERNA

Wegard Harsvik er leder for samfunnskontakt og strategi i LO. Han er også medlem av Arbeiderpartiet, og har tidligere vært statssekretær og politisk rådgiver for dem. Nylig slapp han boka «Arven etter Erna», hvor han forsøker å beskrive hvordan Solberg-regjeringen har forandret Norge etter sine åtte år ved makta. Han konkluderer med at vi har fått et samfunn med økende ulikhet og mer privatisering, hvor kutt og reformer har påvirket livet til eldre, uføre og arbeidsledige. Samtidig har de rikeste fått skattelett.

Facebook-og Instagram-kontoen Lilletinget har også forsøkt å sette sammen et bilde av Solberg-regjeringens arv, og peker på flere tiltak og kutt som til sammen utgjør samme konklusjon som Harsviks. Solberg og gjengen har økt skatten på kostgodtgjørelse, tjenestereiser og pendleropphold. De har innført skatt på tariffestede sluttvederlag, og økt momsen på kollektivtransport. De har tilsluttet Norge til EUs energibyrå ACER og EUs finanstilsyn. De har avkortet både dagpenger, uføretrygd og arbeidsavklaringspenger, og avskaffet gratis fysioterapi for kreftsyke, brannskadde og amputerede. De har kuttet i fri rettshjelp, slått sammen fylker og kommuner, sentralisert politiet og lagt ned over 120 lensmannskontor. De har vedtatt at Ullevål Sykehus, Andøya Flystasjon og utdanninga på Nesna og Sandessjøen skal legges ned, og de har kuttet postombæring til annenhver dag. Og når pandemien kom til Norge, viste det seg at de hadde kuttet 22 stillinger fra smittevern i Folkehelseinstituttet. Faktisk kom det frem at det fra 2015 til 2018 ble

kuttet hele 223 årsverk i FHI. Dette til tross for at beredskap sto høyt på regjeringens liste over prioriterte områder da de kom til makta i 2013.

ARBEIDSMILJØLOVEN

Høyre har alltid vært arbeidsgivernes parti, mens Frp har forsøkt å appellere til det de kaller «folk flest». Folk flest er oss arbeidere, og med Frp i regjering skulle man da tro at arbeidsmiljøloven var i trygge hender. Den gang ei.

Noe av det første Høyre og Frp gjorde etter de var på plass i regjeringkontorene, var å svekke arbeidsmiljøloven, ved å blant annet åpne for økt bruk av midlertidige ansettelser, og mer overtidsarbeid uten tillegg. Samtidig fjernet de muligheten for kollektiv søksmålsrett, noe som gjør at fagforeninger ikke lenger kan gå til sak mot arbeidsgivere ved mistanke om ulovlig innleid arbeidskraft.

Disse endringene viser oss at den borgerlige regjeringen sponser løsarbeidersamfunnet, og ønsker sosial dumping velkommen. I dag er bemanningsbransjen den største arbeidsgiveren på mange byggeplasser. Den borgerlige regjeringen har med dette vært med på å svekke fagbevegelsen, og dersom de får styre i fire nye år, vil det garantert komme flere angrep på både arbeidsmiljøloven og fagbevegelsen.

Vi trenger en regjering som står på arbeidernes side, som spiller på lag med fagbevegelsen og **folk flest**. Og en slik regjering får vi ikke ved å stemme på partiene på høyresiden.

Morna, Erna. Godt valg!

VIL DET NYE STORTINGET BEGRENSE EUs MAKT?

Tilhengerne av EU og EØS hevder at de er for europeisk samarbeid i motsetning til oss på nei sida. Det ja sida ikke sier er at dette baseres på et system der en kommisjon avgjør folks hverdag på tvers av lover og folkevalgte i hvert enkelt land.

ROY PEDERSEN (LEDER, NEI TIL EU)

EIKEDALEN OG PIXABAY

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

I tillegg basert på traktater som påtvinger markedstvang på stadig nye områder. Derfor er vi imot ACER og EUs fjerde jernbanepakke samt andre EU-direktiv som truer arbeidsplasser, offentlig velferd og arbeidsskillet rettigheter.

Vårt samarbeidsalternativ er en handelsavtale med EU som baserer seg på at stater selv bestemmer hvilke forpliktelser en vil påta seg, hvor omfattende det skal være og om de skal utvides eller innskrenkes. I motsetning til EU og EØS-systemet ivaretar dette folkestyre og demokrati.

Med vårt perspektiv har vi jobba mye for å finne ut av hvordan det nye Stortinget kan se ut. Stortingskandi-

Samarbeidsalternativet til EU og EØS er en handelsavtale som ivaretar folkestyret og demokratiet. Foto: Pixabay.

datene har fått en rekke spørsmål om EU og EØS. I tillegg har vi finlest partienes program. Svarene er samholdt med NRKs fylkesvise spørreundersøkelse som ble gjennom 26.mai til 11. juni. Meningsmålinger er ikke valg, men likevel.

Målingen tyder på at ja-partiet Høyre, arbeidsgiverorganisasjonen NHO, ja-sida i Arbeiderpartiet og LO samt aviser som Aftenposten, Dagens Næringsliv og VG vil bli skuffet. Det blir ingen søknad om norsk EU-medlemskap i kommende periode. Både stortingsflertall og opinion er imot.

Det vil fortsatt være et stortingsflertall for EØS. Men flere enn før vil være imot og litt på kryss og tvers er man for økt bruk av reservasjonsretten eller vetoretten i EØS-avtalen.

Frp er det eneste partiet som går for et EU-direktiv som sier ja til å innføre lovbestemt minstelønn. Innføres direktivet bryter det med at det er partene i arbeidslivet som avgjør lønn og øker lavlønnskurransen da minstelønna normalt vil ligge langt under tariffene. På sikt presses trygdeytelsene nedover, da lønna i enkelttilfelle kan ligge under nivået på ledighetstrygd. Til og med Høyre og NHO er imot lovbestemt minstelønn, men sistnevnte vegrer seg for å oppfordre til bruk av vetoretten.

Men brikkene falt mer på plass i vårt spørsmål om å bruke handlingsrommet i EØS til et forbud mot bemanningsbransjen. En bransje som fører til færre egne ansatte, lavtlønnskurranse, uthuling av arbeidstidbestemmelser, svekket fagopplæring,

Etter Stortingsvalget kan det bli flertall for å behandle EUs jernbanedirektiv på nytt. Foto: Eikedalen.

synkende produktivitet og færre fagorganiserte. Her er Høyre, Frp, KrF og Venstre til NHOs glede helt imot noe som smaker av forbud. Derimot sier AP, SP, SV, MDG og Rødt ja.

Høyre er sammen med flere AP-representanter, KrF, V og MDG imot en offentlig utredning om alternativer til EØS-avtalen. Vi er for dette i håp om en mer kunnskapsbasert og saklig debatt. Dette landsmøtekravet fra Fellesforbundet kan bli en del av en regjeringserklæring. Mandat og sammensetning blir helt avgjørende for utfallet.

Like før Stortinget tok ferie ble EUs fjerde jernbanepakke vedtatt med knapt flertall. Både Frp og KrF stemte for, selv om pakka er direkte underlagt EU som de begge i sine program er imot.

Direktivet krever konkurranseutsetting av jernbanen uansett hvem som styrer landet, gir EU siste ord når det gjelder sikkerhet og fører til et konstant press på jernbaneansattes lønns- og arbeidsvilkår. Kampen er ikke over. Etter valget kan Stortingets mindretall før ferien være snudd til et flertall og saken bli behandlet på nytt.

EU er via energibyrået ACER i ferd med å skape et europeisk strømmarked der nasjonale prioriteringer og kontroll må vike. Foto: Pixabay.

EU er via energibyrået ACER i ferd med å skape et europeisk strømmarked der nasjonale prioriteringer og kontroll må vike. ACER bestemmer ikke strømprisen, men økt markedstvang og fri strømflyt betyr økte strømregninger.

Statnett må allerede be RME om lov til å bruke flaskehalsinntekter for å redusere nettleia. Flaskehalsinntekter er ekstraintekter fordi etterspørselen i den ene enden er større enn overføringskapasiteten i den andre. RME står for Reguleringsmyndighet for Energi og skal verken instrueres eller være påvirket av norske myndigheter, men via ESA være ACERs vaktbikkje.

Men Norge prøver seg med å la NVEs direktør også være direktør for RME. Sånne forsøk på å kamuflere nasjonal innflytelse går ikke uten reaksjoner. ESA som passer på at vi følger EØS-avtalen, har derfor tatt saken opp med Næringsdepartementet.

Ikke gå vill i alle disse forkortelsene, men få med at Frp ser ut til å ha snudd og sier de sammen med SP, SV og Rødt vil stemme imot nye direktiv. Godkjenner Stortinget EUs fjerde energimarkedspakke øker EU og ACERs kontroll og styring med strømmnett og pris. SP sier at ut av ACER er et viktig krav i eventuelle regjeringsforhandlinger med AP.

Kan fagorganiserte ta en ny kamp mot at EU nuller ut billig strøm som et konkurransefortrinn for industrien?

KONE FORTSETTER PÅ GARDERMOEN

Kontrakt for vedlikehold av heiser og rulletrapper ved Oslo lufthavn er tildelt Kone den 02.08.2021 opplyser Avinor. Den tildelt kontrakten er med forbehold om karenfrist som utgår 13.08.2021.

POLITIKK FOR FØRSTEGANGS-VELGERE

REDAKSJONEN

De politiske partiene i Norge er delt inn fra venstre til høyre. Eksempler på partier som befinner seg på venstresiden i norsk politikk er Arbeiderpartiet (Ap), Sosialistisk Venstreparti (Sv) og Rødt. Hvor da Rødt er å betegne som lengst til venstre av de tre. Disse partiene går for å være sosialistiske og betegnes som røde partier. Av saker som opptar venstresiden er for eksempel mindre ulikheter, økonomisk utjevning, offentlig planlegging og kontroll, og velger oftest side med arbeiderklassen.

På høyresiden finner man partier som Høyre (H) og Fremskrittspartiet (Frp). Disse partiene betegnes som blå eller borgerlige partier. De borgerlige partiene er opptatt av privatisering, privat eiendomsrett, lite offentlig styring og fri konkurranse. Partiene får ofte økonomisk støtte fra pengesterke privatpersoner som til gjengjeld blant annet ønsker skattelettelse.

Midt imellom finner man sentrumpartiene som Senterpartiet (Sp), Kristelig Folkeparti (Krf) og Venstre. De siste årene har Krf og Venstre samarbeidet med de borgerlige partiene. Senterpartiet har sittet i regjering med AP og SV under betegnelsen de «rød-grønne».

Det finnes også partier som kaller seg for blokkuavhengige, og hevder at de ikke identifiserer seg med verken venstre eller høyresiden. Miljøpartiet De Grønne (MDG) er et eksempel på et slikt parti. Deres agenda er å holde en «grønn politikk».

KORONASTØTTE OG MILLIONUTBYTTE

Louis Vuitton som fikk 893 091 kroner i statsstøtte – vil sende 40 millioner i utbytte til sin franske eier, skriver e24.no. Selskapet som er kjent for sine eksklusive vesker og klesplagg fikk hjelp av staten til å komme seg gjennom krisen. Men året ble bedre enn fryktet, og Louis Vuitton Norge satt igjen med millioner av kroner.

KUTTER SKATTEN TIL DE RIKE

Høyre, Venstre og KrF varsler nye kutt i formuesskatten på arbeidende kapital hvis de vinner valget. Ett av punktene er at regjeringen vil «gjøre det mer attraktivt å investere i norske arbeidsplasser ved å redusere formuesskatten på arbeidende kapital», skriver frifagbevegelse.

HØYRE VIL IKKE STYRKE AFP

Statsminister Erna Solberg mener partene selv må sørge for å finansiere en ny modell for AFP i privat sektor, skriver frifagbevegelse.no. Fordi langt flere vil få AFP, vil kostnadene øke.

VANSKELIG Å JUKSE MED LØNNA

Nå blir det vanskeligere å jukse med lønna. Fra den 1. juli fikk Arbeidstilsynet myndighet til å pålegge arbeidsgivere å betale allmenngjort minstelønn. Tidligere har Arbeidstilsynet bare hatt adgang til å pålegge riktig utbetaling framover i tid. Det er ni bransjer der tariffavtalen har allmenngjort minstelønn, deriblant innen bygg og elektro.

VOLDGIFT, ELLER NOE

La oss prøve en øvelse, og starte tidligere enn i dag. For lenge siden. De føydale tider? Hvor føydalherren eide landet, og de eiendomsløse fattigfolka måtte bo i skuret og gjøre arbeidet for en brøds kive ved hver solvending. Nå er det lett å spørre seg, hvorfor eide noen landet, og hvem hadde de kjøpt det av?

CHRISTIAN OLSTAD

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Så sier vi at hen hadde arvet det, og at det hadde gått i generasjoner. Noen var drept, andre plyndret. Selv om en ikke skal ta enhver historie for sann, er det vel rett å anta at noen bare satte flagget i bakken på den mest luksuriøse tomte og forberedte seg på å forsvare denne lille eller store fliken av fruktbar jord med livet som innsats. Selv i moderne tid er det jo slik man skaffer seg land som ikke er i noens eie. Vi setter flagget i månen, Antarktis eller Mars for den saks skyld. Land skal eies. Det er der råvarene utvinnes. Og råvarene er fine. Gode på smak. Nyttige, varme og alles nødvendige behov. Frukten. «Jordens frukter tilhører alle, jorden i seg selv tilhører ingen,» sa Rousseau, og slang på at en person som ikke forstår dette er å anse som uferdig. Eller noe i den duren. Men det gis det vel flatt faen i. Hvorfor høre på en dau mann? Skulle ikke dette handle om voldgift, eller noe? Hvorfor skriver idioten om frukt? Jeg prøver meg vel på et slags langløp her da.

Derfor en snartur innom tiden før det systematiserte arbeidslivet. Hvor noen er arbeidstakere og andre arbeidsgivere. De som eier landet, råvarene og muligheten til produksjonen, kan også friste med arbeid. Småfolket i føydalismens glade tid var vel neppe fristet, men fri for andre valg enn å slave for han som hadde landet.

Så inntok kapitalismens trender verdens fordelinger, og de nye landsmenn kjøpte Manhattan for en neve dollar av de som hadde bodd der i overskuelig fortid. De ble kompensert, ikke tenk på det! Uansett vokste bevegelsene frem blant arbeiderne i USA som begynte å organisere seg og kreve rettigheter som arbeidere. Marx hadde synliggjort at arbeidskraften. Tømmerfløterne i Norge gikk sammen mot storbonden og fortalte ham at prisen på arbeidet som skulle utføres ikke kom til å bevege seg under et gitt minimum. De lot være å selge

arbeidskraften sin samlet mot en avtale om en minstepris, eller de tvang bonden til å betale et minimum. Marcus Thrane og Martin Tranmæl, sammen annen progressiv norsk bevegelse, sto i bresjen for starten på det vi har av arbeiderrettigheter i Norge dag og resten er historie.

Så fra slutten av 50-årene har samtlige organiserte arbeidergrupper (med unntak) streikerett ved revisjon av tariffavtalen. Det vil si det ene motsvaret til arbeidskjøpernes styringsrett. Den styringsretten arbeidskjøperne har til å bare fortelle arbeidstakerne at et eventuelt ønske eller misnøye på arbeidsplassen må tas til følge i neste tariffoppgjør, eller tvisteveien til nederlag.

Så i et kapitalistisk system hvor profitt og konsum går foran klima og ryddig arbeidsliv, hvor en arbeiders fritid er knyttet opp i en annens ønske om å nå én-prosenten, og hvor det overproduseres fordi det

finnes et marked hvor alle blir fortalt at de trenger en drone til å fotografere den nye el-sparkesykkelen på verandaen i sin leilighet nummer to, eller tre. Dette systemet med en evig jakt på profitt, gjennom produksjon til salg for konsum, hvor det er lett å glemme å konsumere tiden og friheten. For tenk om vi kunne levd i en verden uten profitt, en verden der den enorme rikdommen som sentraliserer seg hos én prosent av verdens befolkning (de med eiendommen og produksjonsmidlene) heller kunne gått tilbake til folket. Folket, slik det er åpenbart for meg, er alle født rimelig tilfeldig på den samme enorme steinen i solsystemet, og har vel mer eller mindre samme berettigelse på å benytte seg av klodens områder og frukter. Da var det kanskje noe i Rousseau sitt «Jordens frukter tilhører alle, jorden i seg selv tilhører ingen» allikevel.

Digresjon, men i dette systemet har vi omsider karret til oss retten til å streike. Om så i et aldri så lite vindu i det store arbeidslivets hus, har vi da en rett til, samlet ikke å selge arbeidskraften i en gitt periode hvor det forhandles om ny avtale. Vår sjanse til å stå opp mot kapitalen med loven på vår side, kreve vår rett for å ha gjort vår plikt. Vårt begrensede tilsvarende til kapitalens evige triumf.

Men så er det slik da, at når styringsretten ikke når frem, og arbeidernes kamp på bruket blir for hard, da begynner interessene å finne andre veier. Da har det en tendens til å bli farlig. Fare for liv og helse, sies det. Vi så det senest i år, ved UNIO-streiken at det ble fare for liv og helse. Det viste seg derimot i ettertid at det var profittens liv og helse som stod på spill, heller enn det norske folks.

Spørsmål: kunne fare for liv og helse stoppet det store ønsket om profitt og konsum? La oss si en miljøkatastrofe eller enorme endringer i klimaet som kan påvirke oss alle, og potensielt gjøre uopprettelige skader på kloden? Tilsynelatende produserer vi mer enn vi trenger, maskinene er rødglødene og kjølevifta er kaputt, men vi skrur ikke ned tempoet, fordi det er mer å hente! Men hva er mer, og hva er nok? Mer enn andre? Profitt er fett det, men hva nå med fritid eller annen velstand – jeg lener meg på Sigbjørn Johnsen, tidligere finansminister «Har ikke de fleste av oss nå nådd en materiell velstand som gjør at vi kan stanse opp og ta ut livskvalitetsverdier i stedet for økt lønn? Og blir vi ikke faktisk også nødt til det, i en global og klimamessig sammenheng?»

Huff, atter en digresjon, men voldgift, eller tvungen lønnsnemnd ble i hvert fall iverksatt mot de streikende i UNIO. Når det ikke vinnes frem fra arbeidsgivernes side i en tariffkamp, kan altså regjeringen tre inn og bruke rettsvesenet, med argumentet om «fare for liv og helse» for å tvinge arbeiderne ut i produksjon igjen. Så er spørsmålet om hvor tette bånd det er mellom politikk og penger, men det er ikke min spekulasjon å komme med nå. De siste seksti årene, har «tvungen lønnsnemnd» stoppet ett hundre og tjue arbeidskamper. To i året, det er ikke gærent!

Voldgift eller ei, innerst inne i et kapitalistisk system, vil ønsket om profitt veie tyngst. Da må argumentet om at liv og helse står på spill, sant eller ei, brukes.

Eller misbrukes. Godt valg.

BYGG OG ANLEGG ER EN RISIKOBRANSJE FOR ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

En rapport fra A-krimsentret i Oslo viser til hvordan utenlandske arbeidstakere utnyttes innen bygg- og anleggsbransjen i Oslo og omegn. Rapporten tar også for seg andre former for arbeidslivskriminalitet.

TOR-ERIK LUNDBERG PIXABAY

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Mange kriminelle opererer i privatmarkedet.

Dette gir de kriminelle aktørene et konkurransefortrinn i forhold til seriøse aktører, samtidig som arbeidslivskriminaliteten også har negative konsekvenser for den enkelte og for samfunnet. Det kommer frem i rapporten at de kriminelle også er involvert i annen kriminell virksomhet og kun et fåtall av de er uten straffehistorikk.

Det er etterspørsel etter billig arbeidskraft og tjenester som er noen av de bakenforliggende faktorene for arbeidslivskriminalitet og utnyttelse av utenlandske arbeidstakere. Flesteparten av de omtalte aktørene opererer primært i forbrukermarkedet, og flere har tilknytning til virksomheter som er begjært konkurs.

Utnyttelsen foregår gjennom farlig arbeid, uforutsigbare arbeidsforhold, uverdige boforhold og lønnstyveri. Enkelte arbeidstakere skal ha opplevd sosial kontroll og trusler fra arbeidsgiver. Videre benyttes det uregistrerte arbeidstakere og ulovlig arbeidskraft. Flere av arbeidstakerne lønnes helt eller delvis svart.

Annen kriminalitet er NAV-bedrageri, utnyttelse av permitterings- og kompensasjonsordningene og konkurskriminalitet. Det foreligger indikasjoner på at flere av virksomhetene bruker stråpersoner for å skjule det reelle eierskapet.

Flertallet av arbeidstakerne er EØS-borgere fra Øst-Europa med begrensede norsk- og engelskkunnskaper. For å unngå arbeidsgiveransvar benytter aktørene seg blant annet av enkeltpersonforetak. Arbeidstakere som ikke kjenner norske regler, som kunnskap om lønnsnivå og krav til arbeidsmiljø, står også i større fare for å akseptere ulovlige og uverdige arbeidsforhold.

Rapporten konkluderer med at etterlevelse av lovgivningen som regulerer arbeidslivet, gir de useriøse aktørene et økonomisk fortrinn, og gjør at de kan tilby billigere tjenester og vinne anbud.

Tips om lovbrudd kan bl.a. tipses til Uropatruljen i Trøndelag, Fair Play Bygg i Oslo, Rogaland eller i Agder.

STREIKER FOR MEDBESTEMMELSE OG RETTFERDIG LØNN I GLOBAL CONNECT

Mens de fleste arbeidstagere har fått et tilbud om 2,7 prosent lønnsøkning her til lands, har de ansatte hos Global Connect fått et tilbud langt unna rammene satt av frontfagene. Sånt blir det bråk av – til nå er 29 medlemmer av EL og IT og Jernbaneforbundets klubb ute i streik. Snart trappes streiken opp!

TOR-ERIK LUNDBERG MORTEN SVENDSEN

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Ikke nok med at bedriften ikke vil gi sine ansatte lønn som fortjent. Bedriftsledelsen ønsker selv å fordele lønnstillegget etter eget forgodtbefinnende uten noe medbestemmelse fra klubben. Ansiennitet og lignende ser ikke ut til å ha noe innvirkning. Det er en form for lønnsutvikling de ansatte ikke kan godta.

«Vi mener at med det arbeidet vi gjør hver dag og spesielt det arbeidet vi har gjort det siste halvannet året i en pandemi fortjener vi både et lønnstillegg som ligger på linje med resten

Streiker for rettferdig lønn.

av samfunnet. (Les: LO-NHO oppgjøret) Og vi mener at medlemmene skal ha medbestemmelsesrett i hvordan pengene fra et lønnsoppgjør disponeres. Vi krever også et lønnsystem på plass der vi har medbestemmelsesrett i hvordan det lønnsystemet skal se ut i praksis», sier Sigrid Wirgenes som er nestleder i EL og IT-klubben i Global Connect.

«Arbeidsgiver ønsker ikke at vi skal ha noe medbestemmelse i lønnsutviklingen overhodet», fortsetter hun oppgitt.

DRIFTER INFRASTRUKTUR

De ansatte ved Global Connect jobber vanligvis med å selge og drifte fiberinfrastrukturen i Norge. Det er de vi kan takke for nettilgang på hjemmekontoret og som sørger for viktige samfunnsfunksjoner som Nødnett, hjemmeskoleportaler og Helsennett. Infrastrukturen er også essensiell for tjenester som Netflix, netthandel og betalingsterminaler.

«Det vi leverer og drifter er viktig for at samfunnet skal virke og at folk skal kunne utføre sine praktiske oppgaver», sier Wirgenes.

OPPTRAPPING AV STREIKEN

Per 7. august er det 29 medlemmer av klubbene som er ute i streik. Nå planlegges en opptrapping av streiken som har vart siden den 17. juni.

EL og IT-klubben i Global Connect teller 51 medlemmer, og et mindre antall er medlemmer i Norsk Jernbaneforbund. Det er historiske grunner til at medlemmene er fordelt på to forbund forteller Sigrid da vi spør.

«Bedriften har en historie med veldig mange sammenslåinger og oppkjøp. Et av de selskapene var en bedrift som het Banetele, som en gang ble utskilt fra Jernbaneverket som eide infrastruktur langs jernbanen i Norge. Det er derfor vi har medlemmer i Jernbaneforbundet fra den tiden».

GM HEIS AS KONKURS

Den 23. juni ble heisbedriften GM Heis AS begjært konkurs i tingretten. Med den konsekvens at et titalls ansatte ble stående uten jobb og inntekt med en usikker fremtid i møte.

REDAKSJONEN

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Det er selvfølgelig en krevende situasjon for de ansatte, som har blitt fulgt opp av foreningen. Som medlem i Heismontørenes Fagforening vil man være berettiget en støtte som arbeidsledige, samtidig som det jobbes for å finne nytt arbeid til medlemmene som står uten arbeid.

Ved en konkurs opphører bedriften, og boet overtas av en bobestyrer. Bostyret skal skaffe seg oversikt over bedriftens gjeld og verdier. De skal sørge for at ingenting blir fjernet fra bedriften, og hindre tyveri eller at verdier på annen måte forsvinner.

Etter konkursen er det stilt krav til bostyret for dekning av utestående lønn og feriepenger til de ansatte. Dersom lønn uteblir vil tapt lønn bli krevd dekket av lønnsgarantiordningen som er begrenset til to ganger folketrygdens grunnbeløp (2G).

OVERTID GIR FLERE ULYKKER

En ny studie fra Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) viser at lange arbeidsdager og -uker kan øke risikoen for arbeidsulykker. Resultatene viser en økt risiko for hendelser både ved arbeidsdag lenger enn tolv timer per dag (versus åtte timer eller færre) og lenger enn 55 timer per uke (sammenliknet med 35-40 timer). I litteraturgjennomgangen så en på bransjene transport, industri, helse, bygg/anlegg, landbruk og yrkesaktive generelt.

SKATTEFRI GAVER

Regelverket som setter grensen for hvor mye en ansatt kan motta skattefritt er økt til 5000 kroner i løpet av året. Denne nye grensen kan etter de nye reglene også gis som et fribeløp for skatt i naturaltelser. Et eksempel kan være at arbeidsgiver velger å gi skattefritaket i gave til de som allerede har fri telefon. Gaver fra tredjepart som for eksempel gaver fra kunder og leverandører skal medberegnes.

MER STØTTE ENN SKATT

På et halvår fikk Stordalens konsern seks ganger mer i kompensasjon fra staten enn det konsernet betalte i skatt på fem år, hevder Rødt-lederen i et intervju med børsen. dagbladet.no. Samtidig gir de null og niks i lokale lønnsoppgjør til de hotellansatte. Til Børsen sier Moxnes videre at vi må «slutte å la oss lure av folk som Petter Stordalen, selv om han har godt humør og er flink på TV».

E-HEISCUP

Årets heiscup ble desverre avlyst på grunn av pandemien. Men fortvil ikke – fotballturnering skal det likevel bli!

TOR-ERIK LUNDBERG PIXABAY

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Som et lite plaster på såret fordi foreningen igjen desverre måtte avlyse heiscupen, har styret vedtatt at det i år vil bli satt opp FIFA-turnering fredag den 17. september klokka 17.00. Det blir ingen bankett, men her kan klubbene selv ta et initiativ, innenfor forsvarlige kohorter, for å gjøre det mer sosialt.

Turneringen, som leveres av Geeks Esport, spilles som en 1v1 turnering, og har en maxsgrense på 256 spillere. Påmelding vil bli annonsert på den lukkede Facebook-gruppa for medlemmer av Heismontørenes Fagforening. Selve turneringen settes opp gjennom gamer.no, hvor de påmeldte selv må sette opp en brukerkonto.

Med fire kamper i det innledende gruppespillet, i tillegg til kvartfinale, semifinale og finale, antas det at turneringen vil ta mellom 4 og 4,5 time å gjennomføre. Før turneringen starter vil arrangøren sende ut nødvendig informasjon samt en lenke til selve turneringen til alle spillere. Man må selv ha tilgang spillkonsollen Playstation 4 og FIFA 21.

Foto: Pixabay/Lundberg.
Redigert av Eikedalen.

NYE HEISER PÅ OSLO PLAZA

Vi tok en tur til Oslo Plaza, Norges nest høyeste bygg, for å ta en prat med heismontørene i Otis som er i gang med en omfattende modernisering av byggets samtlige heiser.

ERIK EIKEDALEN CHRISTIAN OLSTAD

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Erik Tenden (t.v.) og Leo Østvold (t.h.) i samtale med journalisten utenfor sjakta i 33. etasje.

Mange tenker nok at Posthuset er litt høyere enn Oslo Plaza, men faktum er at med sine 117 meter mot Posthusets 112, er det Plaza som stikker av med seieren som Oslos høyeste bygg – og dermed Norges nest høyeste etter Nexanstårnet i Halden på 120 meter. Og det er til dette nest høyeste bygget i Norge vi har tatt turen en kald ettermiddag i februar 2020.

Vi blir tatt imot av Erik Tenden, heismontør i Otis, som har Plaza på sin servicerute. Selv er han ikke en del av moderniseringsteamet, men Tenden har god oversikt over bygget, og fungerer derfor som dagens guide. «I første omgang er det de åtte innvendige heisene som kjører fra resepsjonen som moderniseres,» forteller Tenden oss, og fortsetter «Noen av dem går helt opp i 34. etasje, mens de resterende stopper i 16. etasje.» Tidligere var det Kone som hadde heisene her på Plaza, men da Otis vant moderniseringskontrakten tok de også over servicen på heisene. «Vi begynte jobben i januar 2019, og servicen har vi samarbeidet med Kone om frem til vi tok helt over i januar 2020,» forklarer Tenden.

Vi tar heisen opp til maskinrommet som ligger omtrent midt i bygningen. Det er her heisene som går til 16. etasje styres. «Alt av dører, kupeene, vaiere og selve heismaskinen bytter vi ut,» forteller Leo Østvold. Han er en av heismontørene som har fått moderniseringsoppdraget. «Men det gamle rammeverket er såpass solid og bra at det beholder vi.» Også programvare og knapper blir helt nye. «Utenfor heisen vil det ikke lenger være en opp- og ned-

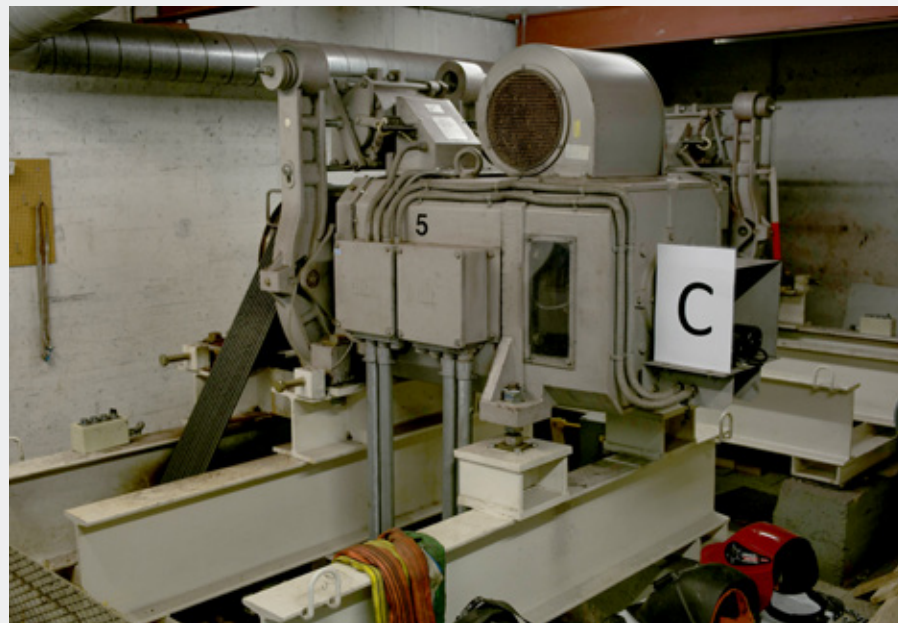

Oslo Plaza – Norges nest høyeste bygg.

knapp, men heller en liten touchpad hvor du skriver inn etasjen du skal til. Og inne i heisen vil det ikke lenger være noen etasjeknapper, men kun alarm-, åpne- og lukkeknapp,» utdyper Tenden.

ANNERLEDES JOBB

Østvold legger ikke skjul på at dette er noe annet enn hva han vanligvis jobber med: «Det er en veldig spennende jobb, og noe ganske nytt for de fleste av oss. Ikke bare fordi det er et såpass høyt bygg, men også hastigheten på heisene er uvant.»

Gammel heismaskin

Et vinskap til besvær

Ny heismaskin

Sjakta

Vanligvis farer heiser avsted i en hastighet på rundt en meter i sekundet, men heisene på Plaza suser av gårde i fire meter i sekundet.

Prosjektet tar også mye lengre tid enn vanlige moderniseringsjobber. «Bare på en heis, av den typen som

går helt til topps, setter vi inn 36 dører. Det sier litt om størrelsen på prosjektet,» sier Østvold. Moderniseringen har allerede foregått i litt over et år, og de kommer nok ganske sikkert til å holde på i et år til. «I tillegg ble vi to måneder forsinket fordi vi hadde problemer med å få maskinene på plass i maskinrommet

på toppen. Et fastmontert vinskap i restauranten i toppetasjen skapte trøbbel for oss.» Østvold forteller videre at maskinene veier to tonn hver, noe som skapte trøbbel i seg selv: «Vi brukte panoramaheisen til å frakte dem opp til topps, men den tar egentlig bare 1850 kilo, så vi måtte kjøre heisen på inspeksjon om natta,

Vaier på ny maskin

Erik Tenden i maskinrommet til panoramaheisen

for det gikk ikke an å kjøre den som normalt. Da slo den ut på overlast!» For å omgå det nevnte vinskapet, måtte maskinene gjennom oppvasken i restauranten og videre heises opp via et hull i taket derfra.

Panoramaheisen er kapittel for seg selv, og ikke del av det pågående

prosjektet. «Men vi skal nok i gang med å bytte ut den også, etter vi er ferdige med de innvendige heisene,» sier Tenden.

Vi gleder oss i første omgang til å se det ferdige resultatet om et års tid, og tar nok turen tilbake når panoramaheisen skal i moderniseringsilden.

BORET I VEGG – FIKK STRØM

En person som boret i en vegg, ble utsatt for strømgjennomgang. Vedkommende ble fraktet til akuttmottaket med brannskader på armer og i ansikt, skriver drm24.no om ulykken som skal ha skjedd i skjedd i Rådhusgata i Drammen den 8. juli. Arbeidstilsynet ble varslet.

STÅENDE ARBEID KAN GI FYSISKE PLAGER

Smerter i hofter, knær, ankler og føtter kan skyldes mye stående arbeid i byggebransjen, viser en ny STAMI-studie. Studien antyder at langvarig stående arbeid innebærer størst risiko for å utløse smerter. Smerter i muskelskjelettsystemet er en vesentlig årsak til sykefravær og uførhet, og har stor innvirkning på individ og samfunn, skriver stami.no.

ULYKKER I TRANSPORT

Godssjåfører fra andre land har opptil to og en halv ganger flere ulykker med personskade enn norske kolleger. Vest- og søreuropeere er farligst. Vinterføre og krevende veier er grunnene til at utenlandske tungtransportsjåfører havner i flere ulykker, skriver forskning.no.

LÆRINGSPORTAL FOR HEISUTDANNING

Her kommer litt informasjon om noen endringer om hvordan man melder seg på for å delta på kurs hos HBU og Opphei.

MARTIN GRANSETH

LMS

Vi, HBU og OPPHEI, har gått til anskaffelse av et *Learning Management System*, eller LMS for kort. Det er et verktøy som vi kan bruke til å håndtere kurs, kursdeltagelse, påmelding, evaluering og spørsmål, kursdokumentasjon og lignende for kurs som vi kjører ved senteret fra nå av.

Vi kommer ikke til å bruke forkortelsen LMS, men portalen vil hete: «Læringsportalen for heisutdanning». Dere vil etter hvert få en e-post/SMS med en lenke til nettsidene, samt at det vil være en lenke på hjemmesiden vår som tar deg til læringsportalen. Første gang dere kommer til å bruke portalen blir antagelig når dere melder dere på kursuke for 2022.

PÅMELDING TIL KURS

Portalen blir stedet du melder deg på kurs, henter kursinformasjon, deltagerbevis og dokumentasjon fra kursene du har deltatt på. Lurer du på når du skal på kurs, så logger du deg på og finner når og hvor. Ønsker du å hente veiledninger og dokumentasjon fra et gjennomført kurs finner du det i portalen. Med dette kan vi oppdatere eksisterende dokumentasjon eller legge til nye underlag på kurs du allerede har hatt, som da vil være tilgjengelig for deg i ettertid.

Kjelleren og labben på HBU pusses opp. Her er det en maskin som får et strøk med lakk.

Hvilken uke ønsker du å gå kurs?

- Avklar med arbeidsleder, og kryss av for den uken du ønsker å gå kurs.
- Det er begrenset antall plasser per kurs.
- Hvis kurset er fullt, vil det stå i parentes etter ukenummeret.
- Velg da en annen uke.

Resultatene i denne aktiviteten vil ikke publiseres etter at du har svart.

- ☐ Uke 3
- ☐ Uke 4
- ☐ Uke 5
- ☐ Uke 7
- ☐ Uke 11
- ☐ Uke 12
- ☒ Uke 13
- ☐ Uke 17
- ☐ Uke 18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

HMF FASHION STORE

T-SHIRT 50KR

HOODIE 150KR

HAUTE COUTURE

GRATIS MUNNBIND!

SWEET

Avdelinger og klubber kan bestille større parti, og formidle moteartiklene direkte til sine medlemmer!

Bestillinger sendes til organisasjonssekretæren i HMF, Erik Eikedalen på e-post: eikedalen@heis.no.

Holder du til i Oslo? Kom innom kontoret vårt i Østre Aker vei 24, så ordner vi fashion til deg på dagen!

STEM FOR ARBEIDS- MILJØLOVEN

Arbeidsmiljøloven har ikke kommet av seg selv, men som et resultat av en interessekamp hvor fagbevegelsens krav har vunnet frem.

TOR-ERIK LUNDBERG SE BILDETEKST

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

I snart 130 år har arbeidsvilkårene vært regulert ved lov, selv om Arbeidsmiljøloven først ble vedtatt i 1977.

Fyrstikkarbeiderstreiken blant fyrstikkpakkersker i Kristiania i 1889 sies å være begynnelsen for den første arbeidervernloven i Norge.

Bakgrunnen for streiken var lønnsnedsettelse og et urettferdig mulkt-system. Men under streiken ble blant annet dårlige arbeidsforholdene satt

Fra fyrstikkarbeiderstreiken i oktober 1889, da jentene ved fyrstikkfabrikkene Bryn og Grønvold la ned arbeidet. Til venstre i flosshatt: Carl Jeppesen. Damen til høyre i midten er Hulda Jeppesen. Foto: Ukjent fotograf/Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek.

Pamfletten «Styrk Arbeidsmiljøloven» kan bestilles på Forlaget Manifest.

på dagsorden. Det gikk på barnearbeid, dårlige sanitære forhold og helsenedbrytende arbeid. Streiken fikk stor oppslutning og publikum reagerte med avsky.

Da Arbeidsmiljølovens forgjenger, Fabrikktilsynsloven, ble vedtatt i 1892 var det med store protester fra

arbeidsgiversiden da loven brøt med liberale økonomiske prinsipper om personlig frihet. De mente voksne myndige mennesker måtte kunne sette opp arbeidskontrakter seg imellom uten innblanding fra myndighetene eller andre autoriteter.

Dagens Arbeidsmiljølov gjelder for alle virksomheter som har ansatte, og regulerer forholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Loven skal sikre et godt arbeidsmiljø, trygge og rettferdige ansettelsesforhold, likebehandling, et inkluderende arbeidsliv og samarbeid mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.

Underveis har loven vært under hardt press fra borgerlig hold for det de kaller å modernisere loven. Sist gang var da Høyre-Frp regjeringen, med støtte fra Krf og Venstre, åpnet for midlertidige ansettelser uten

«Støtt opp om arbeidsmiljøloven – bruk din stemme riktig i Stortingsvalget!»

TIDSLINJE

1892	Fabrikktilsynsloven
1915	Normal arbeidsdagen
1919	Kortere normalarbeidsdag
1936	Arbeidervernloven
1956	Arbeidervernloven revidert
1977	Arbeidsmiljøloven
2000	Loven åpner for innleie
2005	Bondevik/Krf regjeringa åpner for økt bruk av midlertidig ansettelser
2015	Borgerlig regjering svekker loven drastisk

vilkår og mer bruk av pålagt overtid og de fjernet retten til kollektiv søksmålsrett. Partier på venstresiden i norsk politikk har lovet å reversere endringene dersom de vinner valget.

DRAMMEN SYKEHUS VELGER KONE

I løpet av 2022 og 23 skal det installeres til sammen 32 KONE-heiser i det nye sykehuset i Drammen. Kontrakten med det nye Drammen sykehus omfatter til sammen 32 heiser, 28 personheiser av typen MonoSpace 700 DX og 4 TransSys DX transport- og sengeheiser. Dette er heiser som representerer det ypperste når det gjelder design, komfort og betjeningsmuligheter, men det er de innbygde digitale fremtidsmulighetene som gjør KONEs løsninger til så mye mer enn metallbokser som går opp og ned i en wire, skriver kone.no.

FYSISKE YRKER

I en stor undersøkelse av 69 117 arbeidere over hele Danmark har forskere kartlagt hvor høye fysiske krav det er i ulike arbeidsgrupper, skriver det danske Magasinet Arbejdsmiljø på sine nettsider. Ikke så overraskende er håndverkere øverst på listen, mens advokater har færrest fysiske belastninger.

HEISMONTØREN FOR 28 ÅR SIDEN

STORTINGSVALG 93

Av: Redaktøren (publisert i Heismontøren nummer 4 - 1993)

13. september er det igjen tid for Ola og Kari nordbo å gå til valgurnene. Valget burde vært et EF-valg, men det ser dessverre ikke ut til at de toneangivende partiene, (AP og Høyre) er villige til å ta den debatten. EF-spørsmålet skal avgjøres ved en folkeavstemning, sier statsministeren.

Men slik er det ikke. Vi må ha en grunnlovsendring for at folkeavstemningen skal bli avgjørende. Anne Enger Lahnstein er den eneste av partilederne som snakker åpent om dette, og hun har nok rett i at folkeavstemningen bare blir rådgivende for Stortinget. Derfor er det utrolig viktig å stemme riktig denne gangen. Vi må få spørsmålet om EF inn i valgkampen, sammen med spørsmålene om fremtidig lønns- og sysselsettingspolitikk. «Heismontøren» har ikke for vane å anbefale medlemmene å stemme det ene eller det andre, men årets valg skal ikke forbigås helt i stillhet. Redaktøren leste et utklipp fra Klassekampen, som forteller at det bare er et parti som står for foreningens politiske linje. Det er bare et parti som sier nei til både EF og EØS. Det er også det eneste partiet som har et sysselsettingsprogram som ville gitt mangel på arbeidskraft om det ble gjennomført i sin helhet. Og det er selvfølgelig Rød Valgallianse (RV).

DIN STEMME TELLER

Det er ikke uten grunn at jeg tillater meg å be medlemmene av HMF og seriøst tenke over om de ikke skal stemme alvorlig rødt ved dette valget. En grunn er selvfølgelig at RV har et veldig bra program. Det vil koste å gjennomføre det, men samfunnet vil nok ha godt av full sysselsetting, selv om NHO ikke er enig i det. Men en annen, og kanskje viktigere grunn er at en stortingsplass for Erling Folkvord sin del, i øyeblikket ser ut til å stå på 30-50 stemmer. Og ikke minst fordi han eventuelt tar denne plassen fra Ellen Christiansen (FrP). Og med Carl I's siste utspill om å forby all fagforeningsvirksomhet, burde dette være et naturlig valg for medlemmer av en såpass radikal fagforening som vår. **Stem så det svir!**

FØLG HMF PÅ SOSIALE MEDIER

@HMFagforeninga

hmf1930

heismontorene

@HMFagforeninga

www.heis.no

FRA SJAKTA

JOHNNY LEO JOHANSEN

Navn: Frank Sig Hansen

Alder: 64

Klubb: Kone

Bosted: Sarpsborg

Hva står Sig for?

«Familienavn fra Danmark, så det er et fornavn.»

Hva fikk deg til å begynne med heis?

«Ble «headhuntet» av Knut Nilsen som var ledende avdelingsmontør i Fredrikstad. Jeg jobbet på smelteverket, Hafslund smelteverk i Sarpsborg. Jeg var industrimekaniker der i 11 år og var med heisfolka når de var der på service og reparasjonsarbeid. På smelteverket var det mange tøffe jobber, tøft miljø med støv og støy. En tøff industri å jobbe i. Jeg jobbet der fra 1976 til 1987, og så er det nå blitt 34 år i Kone.»

Hva trives du best med når det gjelder heis?

«Tidligere likte jeg best å montere. Men på grunn av helsa ble det etter hvert service. Det å treffe kundene og kollegene trives jeg godt med. Trives med at det er noen utfordringer og at vi er veldig selvstendige og driver med alt innen heis.»

Har du noen verv?

«På Hafslund var jeg sekretær i Smelteverkarbeidernes forening og satt i styret der. Jeg hadde også en stilling innen miljøvern som da ble oppret-

Frank Sig Hansen

tet. Etter at jeg sluttet, gikk smelteverket konkurs og bare en liten del ble igjen der på Hafslund. Jeg er nå leder i HMFs avdeling Østfold og ledende avdelingsmontør for Koneklubben og verneombud i Kone Fredrikstad og Ski.»

«Tidligere har jeg vært kasserer for HMF. Jeg trivdes veldig godt med gjengen i Oslo når jeg var kasserer og innom der. Veldig fin tid og det passet bra med helsa. Det har til tider vært utfordringer etter slitasjeskader, en del operasjoner og noen uheldige episoder i forbindelse med det.»

Hva er utfordringene med heisbransjen i dag?

«Utenlandsk arbeidskraft med sosial dumping og småfirmaer som dumper priser.»

Hva tror du om fremtiden for faget?

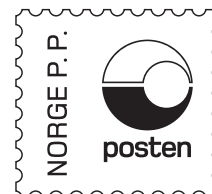
«Håper det skal fortsette å være et fag. Men veien til at det kan bli utvannet kan være kort med mye konkurransene fra utlandet. Dette gjelder for veldig mye, men håper det skal gå bra. Det skapes for mye som ikke egentlig er noe verdiskapning.»

Hva gjør du når du ikke skurrer heis?

«Båtliv med en 30 fot Skarpnes. Bilferie med turer på fjellet og gjerne på høyfjellshotell. Vi koser oss på tur.»

Hva er planene for i sommer?

«Kristiansand, besøke familie og leie et hus i Søgne.»

Verv i Heismontørenes Fagforening per 01.08.21

VERV	PERIODE	NAVN	TLF	E-POST
Leder	20 – 22	Markus Hansen	469 13 040	leder@heis.no
Nestleder	20 – 22	Rune Larsen	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	21 – 23	Kristoffer Syvertsen	940 52 678	ksyvertsen@orona.no
Sekretær	21 – 23	David Coron-Andersen	480 06 131	davidcoron@msn.com
Kasserer	21 – 23	Thomas Johansen	959 82 361	kasserer@heis.no
Studieleder	20 – 22	Per Arne J. Salo	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
1. Styremedlem	20 – 22	Stian Andersson	959 86 222	stian.andersson@thyssenkrupp.com
2. Styremedlem	21 – 23	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
3. Styremedlem	20 – 22	Nicolai Larsen Lund	489 92 053	nll@gmheis.no
4. Styremedlem	21 – 23	Bård Navrud	905 57 919	baardnav@hotmail.com
5. Styremedlem	20 – 22	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	torerl@online.no
6. Styremedlem	21 – 23	Alexander Jordnes	953 92 334	ajordnes@heis.no
Lærlingrep.	19 – 20	Henrik Smerud	901 58 875	henrik.smerud@outlook.com
1. Distriktsrep.	20 – 22	Håkon Bauge	959 82 339	h_bauge@hotmail.com
2. Distriktsrep.	21 – 23	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
3. Distriktsrep.	20 – 22	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
4. Distriktsrep.	21 – 23	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Andre oppgaver				
HMS-ansvarlig	20 – 22	Lars Aleksander Selebo	995 30 820	lars@selebo.no
Lærlingansvarlig	19 – 21	Erik Tenden	414 98 209	eriktenden@hotmail.com
Redaktør	20 – 22	Tor Erik Lundberg	951 91 560	redaksjonen@heis.no
Kontrollkomitè	20 – 22	Rune Foshaug	951 91 562	rf@live.no
Kontrollkomitè	21 – 23	Stian Pedersen	959 08 344	baanerud@gmail.com
Regnskap	Ansatt	Bjørn Tore Egeberg		bjorn.tore@heis.no
Org. sekretær	Ansatt	Erik Eikedalen	472 30 599	eikedalen@heis.no
Landsstyrrerepresentant (vara)		Terje Skog	908 77 069	terje.skog@gmail.com
Avdelinger				
Bergen	20 – 22	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
Drammen	19 – 21	Lars Selebo	995 30 820	lars@selebo.no
Hedmark/Oppland	18 – 20	Kristoffer Saug Lie	950 56 349	kiffe_93@hotmail.com
Haugesund	20 – 22	Steven Green		
Agder	19 – 21	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	19 – 21	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Trondheim	19 – 21	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
Tromsø	19 – 22	Jan Wahlgren	951 91 583	janb.wahlgren@gmail.com
Nordland	19 – 22	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Stavanger	18 – 20	Vegard Olimstad	453 94 780	vegardolimstad@hotmail.com
Vestfold/Telemark	18 – 20	Stian Næss	993 25 650	stian3011@hotmail.com
Østfold	19 – 21	Frank Sig Hansen	932 05 222	frahan53@gmail.com
Klubber				
Otis	Hovedtill.	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Kone	Hovedtill.	Bård Navrud	905 57 919	bard.navrud@kone.com
Schindler	Hovedtill.	Alexander Jordnes	959 82 334	ajordnes@heis.no
Schindler	Oslo	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	torerl@online.no
Thyssen	Hovedtill.	Stian Andersson	959 86 222	stian.andersson@thyssenkrupp.com
Thyssen Bergen	Bergen	Kim Thomassen	959 86 266	kfthomassen@gmail.com
Thyssen Oslo	Oslo	Knut Ellingsen		
Ing Stein Knutsen	Hovedtill.	Arild Lyngøy	974 29 130	arild_lyngoy@hotmail.com
Ing Stein Knutsen	Haugesund	Andre Birkeland	410 04 256	andre.b.birkeland@hotmail.com
Alimak	Bergen	Stian Landaas		slan@online.no
Heis1/ Orona	Tromsø	Aleksander Fjelde	900 52 178	alexander.fjelde@heis1.no
Orona	Hovedtill.	Kristoffer Syvertsen	940 52 678	ksyvertsen@orona.no
Uniheis	Oslo	Jørgen Marius Jensen	982 30 873	jorgen@uniheis.no
HBU	Oslo	Martin Granseth	481 03 378	martin@heisutdanning.no
Avdeling		Adresse		E-post
Oslo		Østre Aker vei 24, 0581 Oslo	Telefon	foreninga@heis.no
Bergen		Kalfarv. 71, 5018 Bergen	22 17 45 50	75polden@gmail.com
Stavanger		Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger		vegardolimstad@hotmail.com